

Angliai körkép az állatasszisztált ellátásokról

GYÓRFI GABRIELLA

pszichopedagógus, Anglia

Az állatasszisztált terápia a mentálhigiénés szemléletű ellátás új területe. A közelmúltban végzett kutatások azt mutatják, hogy az állatasszisztált ellátások a kliensek életében testi, élettani, szellemi, pszichológiai előnyökkel járnak. A tanulmány áttekinti a téma történetét, az állatasszisztált ellátások pozitív egészségügyi hatásait, tájékoztat e tárgyú angliai programokról. Továbbá állatasszisztált ellátásokat biztosító szervezeteket mutatunk be. A tanulmány célja, hogy az olvasót megismertesse az AAT történetével és megmutassa az aktuális lehetőségeket olyan emberek számára, akik speciális szükségletekkel élnek.

Kulcsszavak: állatasszisztált terápia, sajátos, speciális szükségletű népesség

*„Animals are such agreeable friends
– they ask no questions, they pass no criticisms.”*

(George Eliot)

Az állatasszisztált tevékenységekkel kapcsolatban – a kétségtelenül létező érdeklődés ellenére – nem alakult ki olyan koherens tudományos álláspont, amely az állatasszisztált tevékenységeket, különösen az állatasszisztált terápiát egy National Occupational Standard-dal írná le. Ez viszont jelentősen nehezíti az állatokkal végzett segítő tevékenységek elterjedését. Azt, hogy érdeklődés van a téma iránt, bizonyítja az egészségügyi és a szociális ellátásban, hogy az ezen szakterületek tanulásakor, a hallgatónak lehetőségük van tantárgyi keretek között megismerkedni az állatokkal segített ellátásokkal. Elsősorban a fizioterapeuta, pszichológus, pszichiáter, foglalkozásterapeuta képzések során kapnak a hallgatók lehetőséget állatasszisztált ellátásokat megismerni. A helyzet bemutatásához egy másik nézőpontot is felvehetünk. Gyakran fordul elő, hogy maga a beteg kezdeményezi, szeretne olyan ellátáshoz jutni, amelynek során segítő állatok közreműködésével gyógyulna. Ezekben az esetekben az őt kezelő szakember kompetenciája meghatározni, maga a beteg alkalmas-e állattal segített ellátásra.

Valamelyest elmozdulás várható az állatasszisztált ellátásokat illetően, ugyanis a SCAS – Society for Companion Animal Studies –

ez év végére tervezi, az ún. „Animal-Assisted Interventions Approved Provider” program alapjainak felvázolását. Ez nagy jelentőséggel bíró momentuma lehet a majdani állatokkal segített ellátások rendszerének. Több vonatkozásban is jelentőséggel bír a koncepció. Részben valamelyest meghatározható lehet a program által, hogy az állatokkal segített ellátások igazolhatóan hatásos, eredményes beavatkozások, bizonyos értelemben egyfajta protokoll kialakulását eredményezheti, végül, biztonságot nyújthat a segítő szakembereknek, hogy szakmai konszenzussal kialakított mindaz, amit végeznek. A program célja tehát lényegében az, hogy az állatok segítő funkcióit elvi alapokon nyugvó módon alkalmazzák az érintett szakemberek.

Manapság elmondhatjuk, hogy az állatasszisztált tevékenységek nem elismert terápia Angliában. Valószínűsíthetjük, hogy ezen a téren is változást hozhat az Assisted Interventions Approved Provider Program – amennyiben azt konszenzusos módon az érintett szakmai közösségek el tudják majd fogadni.

Mindehhez elengedhetetlen, hogy lényegesen több kutatás valósuljon meg. A kutatásoknak bizonyítékot kell majd szolgáltatniuk az állatokkal

Angliai körkép az állatasszisztált ellátásokról

végzett ellátások hatásosságát illetően. Az is biztosra vehető, hogy csak multidiszciplináris kutatások vezethetnek ilyen meggyőző eredményre. Az állatasszisztált ellátások esetében is elvárás, hogy bizonyítékokon alapuló legyen – de ezzel még adósak az angliai szakemberek – igaz, nem csak ők. Értelemszerű, hogy az orvostudomány, az etológia, a pszichológia, pedagógia ismeretanyagai, kutatás-módszertani kultúrája összességében tud csak olyan eredményekre jutni, amely megnyugtató bázist teremthet az állatokkal végzett ellátásoknak.

Angliában az állatasszisztált ellátások főbb területei manapság az autizmus spektrumzavarral élők ellátása, a szexuális zaklatások áldozatainak kezelése, kórházi és otthoni ellátásban szívbetegek rehabilitációja, valamint a demenciában szenvedők támogatása. Úgy tűnik, a tovább lépéshez – például a nevelési folyamatokba integrált, állatokkal segített eljárások elterjedésére – még várunk kell.

Hiedelmek is zavarják az állatokkal való munkát. Tartja magát az a feltételezés, hogy az állat veszélyes lehet az emberre, ha viselkedését nem tudván kontrollálni, támadólag lép fel. Erre ugyan nem igazán adódik példa, de a félelem az ismeretlentől rendre rossz tanácsadó.

Az állatokkal segített ellátások igénybevételenek biztonságosságát szolgálja az a tanács, mely szerint, aki ilyen segítséget szeretne, az nézzen utána, a terapeuta valamely szakmai szervezetnél regisztrált-e. Ilyen szervezetek a BPS (British Psychological Society), a BACP (British Association for Counselling and Psychotherapy) a HCPC (Health & Care Professions Council), valamint az UKCP (UK Council for Psychotherapy).

Számos helyen, jobbra a segítő szakmák képviselői számára van lehetőség az AAT – Animal Assisted Therapy – tanulására. Eddig azonban nem alakult ki Angliában olyan gyakorlat, hogy ezek a képzések, részképzések egységes állami elismertséggel rendelkezzenek. Ezek a képzések általában egy szemeszternyi, közel három hónapnyi időtartamúak. Árunk esetenként borsos, ugyanis 300-tól 1000 fontig szóródnak a képzési költségek.

Az angliai állatasszisztált gondolkodást jelentős mértékben meghatározzák az amerikai

és az európai trendek. Ez alatt az értendő, hogy az angliai praxis szinte egyértelműen a két terület eredményeire alapuló eljárásokat követ.

Manapság két amerikai tekinthető Angliában a leginkább elfogadottnak. Elizabeth Reichart és Gregory Bern. E. Reichart egyik nagy érdeklődést kiváltó kutatása szexuális zaklatást elszenvedett kislányok terápiáját mutatja be, amelynek során a lányok a kutya fülébe sügták, mi történt velük. Az eljárás eredményesnek tűnt, amennyiben az érintettek lelki egészsége javuló tendenciát mutatott.

A leginformatívabb honlap, ahol sok ismerethez juthat az olvasó, a következő:

- <https://www.uclahealth.org/pac/animal-assisted-therapy-research>
- <https://www.evidence.nhs.uk/search?q=animal-assisted%20therapy>

Érdekességként említjük, mert kedves képeket is közöl egy honlap, melyet valószínűleg a szülők készíthettek egy autizmus spektrumzavarral élő kislányról, kapcsolatáról a macskájával. Az ötéves kislány kapott egy cicát, s a cica segítségével szociális interakciói egyre differenciáltabbak lettek.

A honlap címe:

- <http://www.boredpanda.com/thulatherapy-cat-autistic-artist-iris-grace/>

Ugyancsak érdekes leírást tartalmaz a következő honlap, ahol esetleírásként egy család története kerül bemutatásra. Az édesapa 11 éves gyermekét az állatkertbe vitte, s azt tapasztalta, hogy fia elementáris változásokat élt meg az ott tapasztaltak alapján. Szerző ezt követően számba veszi azokat a történelemből ismert eseményeket, ahol az állatok gyermekek segítségére voltak (Romulus és Remus, Maugli) s nem kevesebbet állít, hogy az érintett gyermekek esetében a gyermekek ellátásában „megbukott” szülők helyett álltak helyt állatok. Kitér közelmúltbéli eseményekre is, amelyekben katonai megmozdulásokban részes katonák beszéltek a velük együtt szolgálatot teljesítő kutyákról, valamint arról, hogy milyen bensőséges kapcsolatok voltak a mellettük élő állatokkal.

Ugyancsak ezen a honlapon található egy kutatás bemutatása, amelynek során öt autizmus spektrumzavarral diagnosztizált gyermek ellátásában a kutya szerepét mutatják be. A te-

rapeuta 1–4 kutyával dolgozva, heti rendszerességgel egy-két órás foglalkozásokon látta el a gyerekeket. Az ellátásokról videófelveteleket készített, amelyek kiértékelésekor evidenssé lett, a kutyák jelentős mértékben oldották a gyermekek bezáródott világát.

- https://www.uclahealth.org/pac/Workfiles/PAC/ChildrenW.AutismAndTherapyDogs_Solomon.pdf

Egy további érdekes eseteleírással is szolgál a lap. Az esetben ismertetett családban a szülőknek egy kilenc éves, autizmus spektrumzavarral diagnosztizált kislánya van, s még további két gyermekük, akik ikrek. A kilenc éves kislánynak igen szegényes a kapcsolata ikertestvéreivel, s érdekes fóbái is vannak (csak adott színnű járólapra lép a lakásukban), egyáltalán nem mosolyog, érzelmeit nem tudja kezelni, nem tudja osztálytársai nevét. Ugyanakkor az állatvilág nagyon érdekli: a körülötte élő madarakat, legyeket, bogarakat, kigyókat mind ismeri, feléjük élénk érdeklődést mutat. A terápiás ellátása során terapeutája egy alkalommal kutyával érkezik. A kislány ikertestvérei lelkesen fogadják a kutyust, míg a kislány csupán mérsékelt érdeklődést mutat. A terapeuta nem kezdeményezett, ugyanakkor a kutyával foglalkozva vezényszóra munkáltatta: pacsit kért, ül vezényszóra leültette a kutyát stb. A gyermek egyre inkább figyelt a terapeuta és a kutya kapcsolatára, mire a segítő szakember a vezényszavak használatára kezdte tanítani a kislányt. A foglalkozás kifejezetten hosszan tartott, mert a gyermek figyelmét tökéletesen lekötötte a kutyával való foglalkozás. A

terapeuta a későbbiekben kettő, majd négy kutyával érkezett. A kislány és ikertestvérei folyamatosan játszottak a kutyával, sőt, beszélgetni is kezdtek a kutyáról. Az esteleírás szerint mindez négy ülést követően már működő dolog volt – azaz a kislány szociális interakciói, kommunikációja viszonylag rövid idő alatt jelentősen gazdagodtak.

Összességében elmondható, hogy az angliai állatasszisztált ellátások iránt van érdeklődés, ám a szakmai protokollok hiánya, valamint az eljárások eredményességének igazolása még várat magára.

Tájékozódni az említett angliai szervezetekről, a következő helyeken lehet:

- BPS – The British Psychological Society (<http://www.bps.org.uk/what-we-do/bps/bps>)
- BACP – British Association for Counselling and Psychotherapy (<http://www.bacp.co.uk/>)
- HCPC – Health & Care Professions Council (<http://www.hcpc-uk.co.uk/>)
- UKCP – UK Council for Psychotherapy (<https://www.psychotherapy.org.uk/>)

Amennyiben az olvasó további ismereteket kíván keresni, ajánlhatjuk a következő internetes oldalakat:

- <http://www.scas.org.uk/training/introduction-animal-assisted-interventions/>
- <http://www.harleytherapy.co.uk/counselling/animal-assisted-therapy.htm>
- <https://www.evidence.nhs.uk/search?q=animal-assisted%20therapy>

Situation of animal-assisted therapy in England

Animal-assisted therapy is an emerging field in the mental health profession. Previous research indicates that animal-assisted therapy provides physical, physiological, and psychological health benefits for clients as well as professionals. This project will discuss the history of animal assisted therapy in the UK, health benefits of animal companionship and animal-assisted therapy, animal-assisted therapy programs. The purpose of this project is to educate the reader about the AAT history and an effective animal assisted therapy program availability with specific population.

Keywords: *animal-assisted therapy, specific population*

Györfi Gabriella (2017): Angliai körkép az állatasszisztált ellátásokról. *Gyermeknevelés*, 5. 2. sz., 66–68.